

7. Tuchak, M. O. (2001). Formy administratyvnoyi diyal'nosti dil'nychnykh inspektoriv militsiyi [Forms of administrative activity of precinct police inspectors]. *Visnyk Kharkivs'koho natsional'noho universytetu vnutrishnikh sprav*. Vyp. 16. S. 137-142. . [in Ukrainian].

8. Shatrava, S.O. (2007). Administratyvno-pravovi zasady diyal'nosti spetsial'nykh pidrozdiliv militsiyi [Administrative and legal principles of the activity of special units of the militia] : dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.07. Kharkiv, 231 s. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 21.12.2019

УДК 342.9

Павловська Наталія Володимирівна,
кандидат юридичних наук, доцент
доцент кафедри теорії та історії права
ДВНЗ «Київського національного економічного університету
імені Вадима Гетьмана»
<https://orcid.org/0000-0003-3311-0364>

ДОЗВІЛЬНІ ІНСТРУМЕНТИ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ВЕТЕРИНАРНОЇ СПРАВИ В УКРАЇНІ

У даній статті розкрито дозвільні інструменти публічного адміністрування ветеринарної справи в Україні.

Зазначено, що дозвільна система як інструмент публічного адміністрування ветеринарної справи в Україні – це система визначених державою засобів, а саме дозволів, ліцензій та сертифікатів, порядок видачі яких чітко врегульованими процесуальними нормами, через які держава здійснює контроль за діяльністю у сфері ветеринарії, спрямований на захист здоров'я та благополуччя тварин, запобігання ризикам для громадського здоров'я від захворювань, що можуть передаватися від тварин до людей, забезпечення безпечності харчових продуктів та продукції тваринництва, а також підтримання екологічного балансу та біобезпеки в країні.

Визначено, що дозвільна діяльність у вигляді реєстрацій, ліцензувань та сертифікацій є не тільки інструментом контролю за якістю та безпекою ветеринарних препаратів і послуг, але й є засобом забезпечення прозорості та відповідальності у ветеринарній галузі. Ці процеси допомагають збудувати довіру між споживачами, виробниками та регуляторними органами, а також сприяють розвитку ефективної та відповідальної ветеринарної практики.

Відповідно до закону України «Про ветеринарну медицину» галузь ветеринарної справи використовує наступні інструменти публічного адміністрування: ліцензування - це вимога отримання спеціального дозволу (ліцензії) для здійснення професійної діяльності у сфері ветеринарії; сертифікація - процедура, що підтверджує відповідність ветеринарних препаратів, засобів, послуг, спеціалістів чи систем управління вимогам національних та міжнародних стандартів; реєстрація - обов'язкова процедура реєстрації ветеринарних препаратів, кормових добавок, діагностичних засобів та інших продуктів, що використовуються у ветеринарній медицині; карантин та санітарний контроль служать як профілактичні заходи для запобігання поширенню ветеринарних захворювань. Ці заходи дозволяють виявляти та ізолювати джерела інфекції, запобігаючи їх поширенню та забезпечуючи контроль над епізоотіями; епізоотичний нагляд - система заходів, спрямованих на виявлення та запобігання епізоотій та інфекційних хвороб тварин; ветеринарно-санітарна експертиза - перевірка якості та безпечності продукції тваринного походження.

Ці інструменти створюють основу для ефективного регулювання та контролю в галузі ветеринарної медицини, забезпечують охорону здоров'я та благополуччя тварин, а також гарантують безпеку та якість продуктів харчування для населення.

Ключові слова: ветеринарна медицина, ветеринарна справа, дозвільна система, дозвільне провадження, свідоцтво в галузі ветеринарної медицини.

Pavlovska N. PERMISSIVE TOOLS OF PUBLIC ADMINISTRATION OF VETERINARY AFFAIRS IN UKRAINE

Abstract: this article discloses the permitting tools of the public administration of veterinary affairs in Ukraine.

It is noted that the permit system as a tool of public administration of veterinary affairs in Ukraine is a system of means determined by the state, namely permits, licenses and certificates, the procedure for issuing which is clearly regulated by procedural norms, through which the state exercises control over activities in the field of veterinary medicine aimed at protecting animal health and welfare, prevention of risks to public health from diseases that can be transmitted from animals to humans, ensuring the safety of food and livestock products, as well as maintaining ecological balance and biosecurity in the country.

It was determined that permitting activity in the form of registrations, licensing and certifications is not only a tool for controlling the quality and safety of veterinary drugs and services, but also a means of ensuring transparency and responsibility in the veterinary industry. These processes help build trust between consumers, producers and regulators, and promote effective and responsible veterinary practice.

In accordance with the Law of Ukraine "On Veterinary Medicine", the branch of veterinary affairs uses the following tools of public administration: licensing is the requirement to obtain a special permit (license) to carry out professional activities in the field of veterinary medicine; certification - a procedure that confirms the compliance of veterinary drugs, products, services, specialists or management systems with the requirements of national and international standards; registration - a mandatory procedure for registration of veterinary drugs, feed additives, diagnostic tools and other products used in veterinary medicine; quarantine and sanitary control serve as preventive measures to prevent the spread of veterinary diseases. These measures make it possible to identify and isolate sources of

infection, preventing their spread and ensuring control of epizootics; epizootic surveillance - a system of measures aimed at identifying and preventing epizootics and infectious diseases of animals; veterinary and sanitary examination - checking the quality and safety of products of animal origin.

These instruments provide the basis for effective regulation and control in the field of veterinary medicine, ensure the health and welfare of animals, and ensure the safety and quality of food for the public.

Key words: veterinary medicine, veterinary business, permit system, permit proceedings, certificate in the field of veterinary medicine.

Постановка проблеми. Регулювання ветеринарної справи державою спрямоване на забезпечення підвищеної безпеки щодо якості та ефективності ветеринарних препаратів і послуг. Це досягається шляхом впровадження та застосування спеціальних регулятивних інструментів, таких як реєстрація, ліцензування та сертифікація. Ці інструменти виконують важливу функцію у встановленні та підтриманні стандартів, необхідних для захисту здоров'я та благополуччя тварин, а також для забезпечення безпеки продуктів харчування для людей.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Окремі питання дослідження правових прогалин та колізій в досліджуваній галузі були предметом наукових праць П. С. Вербицького, П. П. Достоевського, В. М. Горжеєва, О.М. Кучерявенка, В. П. Титаренко, В. П. Хоменка та ін.

Метою статті є розкриття поняття та видів дозвільних інструментів публічного адміністрування ветеринарної справи в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Реєстрація, ліцензування та сертифікація у ветеринарній сфері представляють собою ключові аспекти дозвільної діяльності публічної адміністрації. Ці процедури виконуються публічною адміністрацією з метою регулювання та контролю за обігом ветеринарних продуктів і послуг на ринку. Через ці процеси, публічні органи здійснюють контроль, нагляд та управління ризиками, пов'язаними з ветеринарною продукцією, що, в свою чергу, сприяє підтриманню громадського здоров'я та безпеки.

Сучасна адміністративно-правова наука не має єдиного підходу до розуміння дозволів як інструменту публічного управління.

Наприклад, Д.С. Чуріков дозвільну систему визначає як регламентований правом порядок, який зобов'язує державні та громадські установи, підприємства, а також громадян отримати у відповідних державних органах дозвіл на виготовлення, реалізацію, придбання, перевезення (зберігання й використання) визначених предметів [1, с. 166].

А.Т. Комзюк доводить, що дозвільна система – це сукупність правил, які регулюють порядок виготовлення, придбання, користування, зберігання, реалізації та транспортування певних об'єктів, охорона яких особливо турбує державу та спрямована на гарантування громадської безпеки, на попередження та припинення можливого використання цих об'єктів зі злочинною метою тощо [2, с. 145].

Зазначені концепції визначають як дозвільну систему як сукупність правил, які встановлюють порядок взаємодії між державою та суб'єктами господарювання щодо об'єктів, які можуть нести потенційну небезпеку для суспільства. В контексті ветеринарної медицини, це стосується особливо ветеринарних препаратів, чия неправильна реалізація або використання може призвести до серйозних епізоотій та здоров'я людини.

В.В. Мартиновський дозвільна система охоплює значно ширше коло питань, ніж просто регулювання певних видів діяльності або об'єктів. Він розглядає її як організаційно-правову діяльність держави, яка має на меті не тільки забезпечення економічних та соціально-політичних інтересів, але й створення умов для нормальної функціонування державних і громадських організацій. Ця діяльність передбачає дотримання законності, охорону власності та, що особливо важливо, гарантування громадської безпеки [3, с. 115].

У контексті ветеринарної медицини, такий підхід підкреслює важливість дозвільної системи не тільки як засобу контролю за обігом ветеринарних препаратів та послуг, але й як фундаментальної основи для забезпечення здоров'я тварин та безпеки харчових продуктів. В цьому аспекті державна регуляція і контроль виступають як критичні елементи для захисту не тільки власності та економічних інтересів, але й для охорони здоров'я населення та забезпечення екологічної безпеки. Отже, концепція В.В. Мартиновського пропонує голістичний підхід до дозвільної системи, підкреслюючи її важливість не лише в контексті регулювання певних сфер або діяльностей, але й як основи для створення сприятливого соціального, економічного та екологічного середовища. Це підкреслює необхідність інтегрованого підходу до ветеринарної політики та регулювання, який відображає широкий спектр державних і громадських інтересів.

Ю.Р. Лозинський також підтримує широку концепцію розуміння дозвільної системи, під якою він розуміє особливий порядок вчинення різними суб'єктами будь-яких дій, на які потрібно одержати спеціальний дозвіл від публічних органів [4, с. 241].

Треба зазначити, що широке розуміння дозвільної системи, яке пропонує Ю.Р. Лозинський, дозволяє розглядати її як засіб впливу держави на діяльність громадян та організацій з метою забезпечення суспільної безпеки, охорони здоров'я, дотримання екологічних норм та інших публічних інтересів. У контексті ветеринарної справи, це означає, що всі суб'єкти, які займаються виготовленням, зберіганням, перевезенням або використанням ветеринарних препаратів, повинні діяти в рамках встановлених правил та отримувати відповідні дозволи від компетентних державних органів. Аналіз концепції, запропонованої Ю.Р. Лозинським, підкреслює важливість комплексного підходу до регулювання ветеринарної справи. Широке застосування дозвільної системи допомагає не тільки забезпечувати дотримання стандартів безпеки, але й сприяє зміцненню довіри громадян до ветеринарних служб та продукції, підвищенню загального рівня громадського здоров'я та благополуччя. Таким чином, дозвільна

система виступає як ключовий елемент у системі публічного управління, що охоплює різні аспекти взаємодії між державою, громадянами та бізнесом у сфері ветеринарії.

Треба зазначити, що поняття «дозвільна система» отримало своє офіційне визначення у правовому полі України завдяки Указу Президента України «Про запровадження дозвільної системи у сфері підприємницької діяльності». Згідно з цим документом, під дозвільною системою розуміють комплекс правил і процедур, що регулюються нормативно-правовими актами країни, які визначають механізм отримання суб'єктами господарювання необхідних документів - дозволів, ліцензій, сертифікатів та інших подібних документів, що дають право на провадження певних видів діяльності [5]. Застосування дозвільної системи в ветеринарній справі сприяє забезпеченню високих стандартів безпечності та ефективності ветеринарних препаратів та послуг, що є критично важливим для здоров'я та благополуччя тварин, а також для профілактики та контролю захворювань, які можуть передаватися від тварин до людей. Ця система дозволяє не тільки встановити необхідні бар'єри для запобігання неконтрольованому поширенню низькоякісних або небезпечних препаратів та послуг, але й сприяє формуванню прозорого та справедливого ринкового середовища. Окрім того, виконання вимог дозвільної системи у ветеринарній справі спрямоване на забезпечення відповідальності та контролю за діяльністю професіоналів цієї галузі, зміцнення довіри споживачів до ветеринарних послуг та продукції. Це, в свою чергу, сприяє підвищенню загального рівня громадської безпеки та охорони здоров'я, підтримуючи водночас сталий розвиток ветеринарної галузі та відповідальне підприємництво.

Треба зазначити, що представлені інструменти можна класифікувати за призначенням:

Профілактичні інструменти:

Моніторинг – систематичне спостереження та аналіз стану справ у певній сфері з метою своєчасного виявлення потенційних ризиків і проблем.

Карантин – заходи, спрямовані на запобігання поширенню інфекційних захворювань або шкідників.

Епізоотичний нагляд – система моніторингу, яка дозволяє вчасно виявити та вжити заходів щодо запобігання поширенню інфекційних хвороб серед тварин.

Регуляторні інструменти:

Ліцензування – вимога отримання спеціального дозволу (ліцензії) для здійснення певного виду діяльності, що має особливе значення для громадського здоров'я, безпеки тощо.

Реєстрація – процедура офіційного внесення інформації про суб'єкти, об'єкти чи правочини до державних реєстрів для забезпечення їх правової визначеності.

Декларація відноситься до групи спрощених процедурних інструментів, які дозволяють забезпечити більш швидкий і менш обтяжливий процес надання адміністративних послуг.

Контрольні інструменти:

Ветеринарно-санітарна експертиза – комплекс лабораторних та спеціальних досліджень з метою перевірки якості та безпечності продуктів тваринного походження.

Сертифікація – підтвердження відповідності ветеринарних препаратів, послуг, спеціалістів чи систем управління вимогам стандартів, що забезпечує довіру до якості та безпеки ветеринарних продуктів та послуг.

Державний контроль (нагляд) – система заходів, спрямованих на забезпечення дотримання законодавства, стандартів та інших нормативних актів суб'єктами господарювання.

Захисні інструменти:

Карантин (також може бути класифікований як захисний інструмент) – запобігає поширенню захворювань і шкідників, захищаючи громадське здоров'я і безпеку.

Розглянемо детально зміст та особливості застосування зазначених інструментів.

Карантин як інструмент в сфері ветеринарної медицини – це комплекс заходів, призначених для запобігання поширенню інфекційних хвороб серед тварин та передачі інфекцій від тварин до людей.

Карантин це засіб профілактики, що запобігає виникненню нових випадків зараження, так і як припинювальний механізм, що зупиняє подальше поширення вже існуючих інфекцій. Ця подвійна роль робить карантин незамінним інструментом в системі публічного адміністрування ветеринарної медицини, спрямованому на захист здоров'я тварин та забезпечення громадської безпеки.

Цей інструмент включає ізоляцію хворих або потенційно інфікованих тварин, обмеження переміщення тварин, продуктів тваринного походження та інших потенційних носіїв інфекцій, а також проведення дезінфекційних, дезінсекційних і дератизаційних заходів.

Згідно з наказом, карантинування визначено як комплекс профілактичних заходів, які вживаються для ізоляції тварин з метою запобігання поширенню захворювань. Ці заходи не є примусовими у традиційному розумінні, але встановлюють обов'язкові вимоги для власників та утримувачів тварин, порушення яких може розглядатися як порушення ветеринарного законодавства.

Також потрібно акцентувати увагу на тому, що встановлення карантину може бути ініційовано при виявленні особливо небезпечних захворювань, таких як сибірська виразка, сказ, пташиний грип тощо. Карантин допомагає контролювати ситуацію, запобігаючи поширенню інфекцій, забезпечуючи необхідний час для ідентифікації джерела зараження, проведення епідеміологічного розслідування та вжиття відповідних заходів.

Порушення встановлених правил карантинування може призвести до адміністративної відповідальності згідно зі статтею 107 Кодексу України про адміністративні правопорушення, що підкреслює значення дотримання цих вимог для забезпечення ветеринарної безпеки та благополуччя тварин [6].

Карантинні заходи можуть включати:

- ✓ Обмеження на в'їзд та виїзд із зони карантину.
- ✓ Ветеринарний огляд і моніторинг тварин у зоні карантину.
- ✓ Вакцинацію та лікування тварин, якщо це необхідно.

Санітарну обробку транспортних засобів, приміщень та територій.

Знищення інфікованих або підозрюваних у інфікуванні тварин та продуктів тваринного походження в екстремальних випадках.

Карантин також є правовим режимом. Відповідно до ст. 33 Закону України «Про карантин рослин» [7] карантинний режим запроваджується: у межах декількох областей Кабінетом Міністрів України за поданням Головного державного інспектора з карантину рослин України; на території Автономної Республіки Крим, областей, декількох районів, району, населеного пункту чи території окремого господарства - відповідно Радою міністрів Автономної Республіки Крим, місцевою державною адміністрацією за поданням відповідно головних державних інспекторів з карантину рослин чи державних інспекторів з карантину рослин. Карантинний режим запроваджується протягом доби з моменту виявлення карантинного організму. Орган, що приймає рішення про запровадження або скасування карантинного режиму, протягом доби повідомляє осіб, що розташовані, перебувають або проживають у регульованій зоні [8].

Таким чином, використання карантину як профілактичного та припинювального засобу дозволяє ефективно контролювати поширення інфекцій серед тварин і зменшує ризик передачі хвороб від тварин до людей, сприяючи таким чином охороні здоров'я населення. Цей інструмент є ключовим у забезпеченні швидкої та ефективної реакції на ветеринарні загрози, забезпечуючи необхідний рівень біобезпеки та сприяючи запобіганню епідеміям.

Закон України «Про ветеринарну медицину» встановлює комплексний підхід до регулювання галузі ветеринарних послуг та продукції. Основні аспекти цього регулювання включають визначення видів діяльності, що підлягають ліцензуванню, а саме:

Виробництво та імпорт ветеринарних лікарських засобів.

Оптова та роздрібна реалізація ветеринарних лікарських засобів.

Ветеринарна практика.

Також питання отримання ліцензії на провадження певного виду господарської діяльності регламентує Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності» [9], Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з виробництва ветеринарних препаратів, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 03 жовтня 2018 № 808 [10], та Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з ветеринарної практики, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 04 листопада 2015 № 896 [11].

Кожен із цих видів діяльності вимагає отримання відповідної ліцензії. Суб'єктами публічного адміністрування, що здійснюють видачу цих ліцензій, є Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів.

Висновки. Провадження по видачі ліцензії на виробництво та імпорт ветеринарних лікарських засобів складається з наступних стадій, які включають наступні етапи:

підготовча стадія передбачає: ознайомлення з вимогами до отримання ліцензії, включаючи нормативно-правову базу та ліцензійні умови; збір необхідних документів, що мають відповідати встановленим критеріям та стандартам; підготовка та адаптація виробничих і складських приміщень, обладнання, забезпечення наявності кваліфікованого персоналу;

стадія подання документів: оформлення та подання заяви на видачу ліцензії до відповідного компетентного органу; подання пакета документів, які підтверджують відповідність заявника вимогам та умовам ліцензування;

стадія перевірки документів та об'єкту, на підставі чого прийняття рішення щодо видачі ліцензії: перевірка компетентним органом поданих документів на повноту та відповідність встановленим вимогам; інспекція виробничих і складських приміщень заявника, їх відповідність ліцензійним умовам; ухвалення рішення про видачу ліцензії на основі результатів перевірок та аналізу документації. В разі позитивного рішення – видача ліцензії. В разі відмови – надання заявнику переліку причин, по яких було відмовлено в видачі ліцензії, з можливістю їх усунення;

стадія отримання ліцензії: здійснення діяльності згідно з умовами, визначеними у ліцензії; забезпечення постійного дотримання ліцензійних умов, зокрема щодо якості продукції, зберігання, обігу та відповідності стандартам безпеки; проведення періодичних інспекцій і звітів до компетентного органу для підтвердження відповідності діяльності ліцензійним вимогам.

факультативна стадія оскарження рішення про відмову у видачі ліцензії на виробництво та імпорт ветеринарних лікарських засобів: починається з вивчення документу про відмову, в якому зазначені конкретні причини відхилення заявки. Необхідно детально зрозуміти ці причини та визначити, чи було рішення відмови обґрунтованим і чи є підстави для його оскарження. Збір доказової бази, яка спростовує причини відмови та підтверджує відповідність заявника усім необхідним вимогам. Підготовка відповідної скарги або позовної заяви. Скарга може бути подана в адміністративному порядку до вищестоячого органу, який здійснює контроль за діяльністю органу, що видає ліцензії. Якщо адміністративне оскарження не принесло результату, заявник може звернутися до адміністративного суду, подавши позовну заяву про скасування рішення про відмову. У ході

судового розгляду обидві сторони мають можливість представити свої аргументи та докази. Суд виносить рішення на підставі поданих матеріалів та чинного законодавства.

Проведення по отриманню ліцензії на оптову та роздрібну реалізацію ветеринарних лікарських засобів має свої особливості порівняно з ліцензуванням виробництва та імпорту.

Перша стадія - перевірка документів включає:

збір необхідних документів, які включають заяву на отримання ліцензії, документи про реєстрацію суб'єкта господарювання, інформацію про кваліфікацію персоналу, опис приміщень та обладнання для зберігання лікарських засобів, план заходів щодо забезпечення якості та безпеки продукції тощо. Для оптової торгівлі важливими є наявність кваліфікованого працівника, відповідального за оптову реалізацію, а також належних умов для зберігання препаратів.

Друга стадія - подання та перевірка документів:

заявник подає комплект документів до компетентного органу, який в Україні займається ліцензуванням цього виду діяльності. Потім проводяться перевірки наданих документів на повноту та відповідність нормам. Інспекція торговельних та складських приміщень на відповідність встановленим вимогам, особливо в частині забезпечення належних умов для зберігання медикаментів.

Третя стадія – прийняття рішення про видачу ліцензії: на підставі наданих та перевічених документів виноситься рішення про видачу ліцензії. Після отримання позитивного рішення заявник оплачує встановлений розмір державного мита за видачу ліцензії. Вартість ліцензії – разова плата за видачу ліцензії вноситься ліцензіатом у строк не пізніше десяти робочих днів з дня оприлюднення рішення про видачу ліцензії в розмірі одного прожиткового мінімуму, виходячи з розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб, що діє на день прийняття органом ліцензування рішення про видачу ліцензії (у 2024 році з 1 січня - 3028 гривні).

Четверта стадія - отримання ліцензії: після підтвердження оплати держмита заявнику видається ліцензія на оптову або роздрібну торгівлю ветеринарними препаратами.

Треба зазначити що існують відмінності від отримання ліцензії на виробництво та імпорт ветеринарних лікарських засобів і отримання ліцензії на оптову та роздрібну реалізацію цих засобів мають деякі відмінності у своїх порядках:

- ліцензія на виробництво та імпорт: стосується компаній, що займаються виробництвом ветеринарних препаратів в Україні та імпортом цих препаратів з-за кордону;
- ліцензія на оптову та роздрібну реалізацію: стосується суб'єктів, які займаються продажем ветеринарних препаратів кінцевим споживачам (у разі роздрібною торгівлі) або іншим дистриб'юторам чи роздрібним продавцям (у разі оптової торгівлі);
- для виробництва та імпорту: акцент робиться на наявності технологічного обладнання, виробничих ліній, лабораторій для контролю якості, складських приміщень, відповідних умов зберігання та транспортування;
- для оптової та роздрібною реалізації: основна увага приділяється умовам зберігання препаратів, включаючи контроль температури та вологості, а також безпеці та доступності приміщень для клієнтів (у випадку роздрібною торгівлі);
- виробництво та імпорт: великий акцент на наявності кваліфікованих фахівців у галузі фармації, технології виробництва лікарських засобів, контролю якості;
- оптова та роздрібна реалізація: необхідність мати кваліфікованого фахівця, відповідального за оптову або роздрібну торгівлю, який має знання у сфері зберігання, реалізації ветеринарних препаратів і може надавати консультації клієнтам.

Проведення по отриманню ліцензії на ветеринарну практику в Україні також має свої особливості.

Перша стадія - підготовча стадія: визначення вимог до ведення ветеринарної практики згідно з законодавством. Збір необхідних документів: кваліфікаційні сертифікати фахівців, інформація про місцезнаходження та облаштування клінічних та діагностичних приміщень, докази наявності необхідного обладнання та матеріалів. Підготовка до відповідності стандартам гігієни та забезпечення належних умов для надання ветеринарних послуг.

Друга стадія - подання документів: оформлення та подання заяви на отримання ліцензії до відповідного компетентного органу, який веде реєстрацію та ліцензування ветеринарної практики. Подання пакета підготовлених документів відповідно до встановлених вимог.

Третя стадія - перевірка документів та об'єкта та отримання рішення: перевірка компетентним органом наданих документів та відповідності ветеринарної практики встановленим нормам та стандартам. Інспекція приміщень та обладнання заявника для забезпечення належних умов для надання ветеринарних послуг. Після позитивної оцінки заяви та супутніх документів, а також результатів інспекції, компетентний орган виносить рішення про видачу ліцензії на ведення ветеринарної практики. У разі виявлення невідповідностей або недоліків, заявнику надається відмова із зазначенням причин.

Четверта стадія - отримання ліцензії: початок або продовження ветеринарної практики відповідно до законодавчих та професійних стандартів. Підтримання високих стандартів професійної діяльності, регулярне підвищення кваліфікації та дотримання умов ліцензії.

Особливість провадження по отриманню ліцензії на ветеринарну практику полягає у сфокусованості на кваліфікації персоналу, умовах надання послуг та обладнанні, яке використовується для діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин. Окрім цього, значна увага приділяється забезпеченню добробуту тварин під час

лікування та обслуговування. Відмінності від інших видів ліцензування ветеринарної діяльності полягають у специфіці безпосередньої роботи з тваринами та вимогах до освіти та кваліфікації спеціалістів.

Для подання декларації суб'єкти господарювання можуть вибрати два шляхи: подання в електронній формі через Портал Дія або у паперовій формі через центри надання адміністративних послуг. Важливо, що після закінчення тримісячного терміну після припинення воєнного стану, суб'єкти господарювання, які скористалися правом на провадження діяльності на підставі декларації, зобов'язані отримати відповідні дозвільні документи, дотримуючись усіх вимог законодавства.

Сертифікати як інструменти публічного адміністрування ветеринарної справи міжнародній практиці використовуються досить активно, так як це засоби, що дозволяють контролювати різні аспекти здоров'я тварин, якість продуктів харчування та інших продуктів тваринного походження. А саме:

1. Ветеринарні свідоцтва, вони видаються для підтвердження ветеринарно-санітарного стану партії тварин, продуктів та субпродуктів тваринного походження під час їх переміщення або експорту. Ці документи зазвичай включають інформацію про огляд, лабораторні дослідження та стан здоров'я тварин.

2. Сертифікати здоров'я тварин, вони видаються для підтвердження, що окрема тварина або група тварин є здоровими та вакцинованими відповідно до національних та міжнародних вимог. Ці сертифікати важливі для міжнародної торгівлі тваринами.

3. Сертифікати про вакцинацію, підтверджують, що тварина була вакцинована проти певних хвороб. Ці сертифікати необхідні для подорожей з тваринами, участі у виставках тощо.

4. Сертифікати про проходження карантину, підтверджують, що тварина або продукція пройшла необхідний карантинний період та визнана безпечною для переміщення або продажу.

5. Сертифікати про лікування, видаються після проведення специфічного лікування тварин, наприклад, від паразитів, і підтверджують проведення та ефективність лікування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Чуріков Д.С. Формування поняття «дозвільна система» у законодавстві України. *Право і суспільство*. 2010. № 4. С. 162-167.

2. Комзюк А.Т., Гуменюк В.А. Організація контролю органів внутрішніх справ за об'єктами дозвільної системи. *Правова держава Україна: проблеми, перспективи розвитку*: короткі тези допов. та наук, повідомл. республ. наук.-практ. конфер. 9-11 листопада 1995 р. Х.: Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого, 1995. С. 143-145.

3. Мартиновский В.В. Дозвільна система як одна з форм реалізації виконавчої влади. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2015. Випуск №3. Том 2. С. 113-117.

4. Лозинський Ю.Р. Дозвільна система як адміністративно-правовий інститут. *Порівняльно-аналітичне право*. 2017. №6. С. 240-242.

5. Про запровадження дозвільної системи у сфері підприємницької діяльності. Указ Президента України № 539/99 від 20 травня 1999. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/539/99#Text>

6. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року № 8073-X URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10/print>

7. Про карантин рослин. Закон України від 30 червня 1993 року № 3348-XII Відомості Верховної Ради України. 1993. № 34. Ст.352

8. Карантинний режим як прояв особливого режиму захисту рослин URL: <https://dp.dpss.gov.ua/news/karantinnij-rezhim-yak-proyav-osoblivogo-rezhimu-zahistu-roslin>

9. Про ліцензування видів господарської діяльності. Закон України від 2 березня 2015 року № 222-VIII. Відомості Верховної Ради. 2015. № 23. Ст.158

10. Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з виробництва ветеринарних препаратів. Постанова Кабінету Міністрів України від 03 жовтня 2018 № 808 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/808-2018-%D0%BF#Text>

11. Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з ветеринарної практики, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 04 листопада 2015 № 896 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/896-2015-%D0%BF#Text>

REFERENCES:

1. Churikov, D.S. (2010). Formuvannia poniattia «dozvilna systema» u zakonodavstvi Ukrainy. [Formation of the concept of "permissive system" in the legislation of Ukraine]. *Pravo i suspilstvo*. № 4. 162-167. [in Ukrainian].

2. Komziuk, A.T., Humeniuk, V.A. (1995, November 9-11) Orhanizatsiia kontroliu orhaniv vnutrishnikh sprav za ob'ektamy dozvilnoi systemy. [Organization of control of internal affairs bodies for objects of the permit system]. *Pravova derzhava Ukraina: problemy, perspektyvy rozvytku*. korotki tezy dopov. ta nauk, povidoml. respubl. nauk.-prakt. konfer. Nats. yuryd. akad. Ukrainy im. Yaroslava Mudroho. 143-145. [in Ukrainian].

3. Martynovskyi, V.V. (2015). Dozvilna systema yak odna z form realizatsii vykonavchoi vlady. [Permissive system as one of the forms of implementation of executive power]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu*. Vypusk №3. Tom 2. 113-117. [in Ukrainian].

4. Lozynskyi, Yu.R. (2017). Dozvilna systema yak administratyvno-pravovyi instytut. [Permissive system as an administrative and legal institution]. *Porivnialno-analitychne pravo*. №6. 240-242. [in Ukrainian].

5. Pro zaprovadzhennia dozvilnoi systemy u sferi pidpriemnytskoi diialnosti. (1999, May 20). [On the introduction of the permit system in the field of entrepreneurial activity]. *Ukaz Prezydenta Ukrainy № 539/99*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/539/99#Text> [in Ukrainian].

6. Kodeks Ukrainy pro administratyvni pravoporushennia. (1984, December 7). [Code of Ukraine on administrative offenses]. № 8073-X. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10/print> [in Ukrainian].

7. Pro karantyn roslyn. (1993, June 30). [On plant quarantine]. *Zakon Ukrainy № 3348-XII*. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. № 34. 352. [in Ukrainian].

8. Karantynnyi rezhym yak proiav osoblyvoho rezhymu zakhystu roslyn. (2021, January 28). [Quarantine regime as a manifestation of a special plant protection regime]. Retrieved from: <https://dp.dpss.gov.ua/news/karantinnij-rezhim-yak-proyav-osoblivogo-rezhimu-zahistu-roslyn> [in Ukrainian].

9. Pro litsenzuvannia vydiv hospodarskoi diialnosti. (2015, March 2). [On licensing of economic activities]. *Zakon Ukrainy № 222-VIII*. Vidomosti Verkhovnoi Rady. № 23. 158. [in Ukrainian].

10. Litsenziini umovy provadzhennia hospodarskoi diialnosti z vyrobnytstva veterynarykh preparativ. (2018, October 3). [Licensing conditions for carrying out economic activities for the production of veterinary drugs]. *Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy № 808*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/808-2018-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

11. Litsenziini umovy provadzhennia hospodarskoi diialnosti z veterynarnoi praktyky. (2015, November 4). [Licensing conditions for carrying out business activities in veterinary practice]. *Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy № 896*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/896-2015-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 21.12.2019